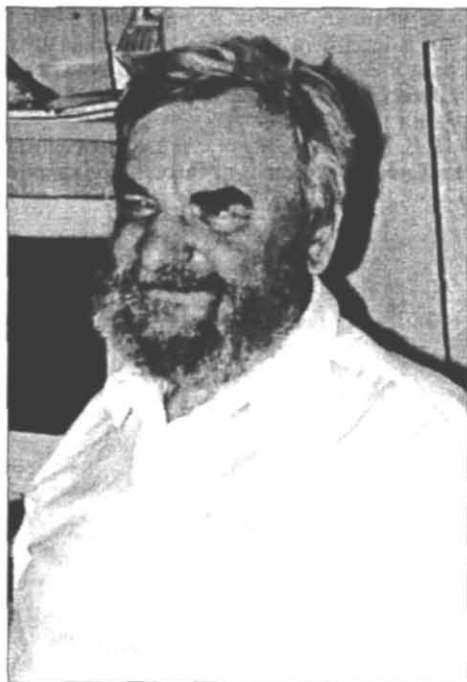

ПАМ'ЯТІ ЯРОСЛАВА ЄВГЕНОВИЧА БОРОВСЬКОГО

15 жовтня 2003 р. пішов з життя відомий дослідник київських старожитностей Ярослав Євгенович Боровський, з іменем якого пов'язане археологічне вивчення Києва в 70—90-ті рр. ХХ ст. Я.Є. Боровський народився 20 червня 1937 р. у м. Ямпіль на Вінниччині. Після служби в армії навчався в 1961—1966 рр. на філологічному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, спеціалізуючись на вивченні давньоруської літератури. Його твору була присуджена медаль на Всесоюзному конкурсі студентських робіт. У тому ж університеті вступив до аспірантури, після завершення якої в 1970 р. успішно захистив кандидатську дисертацію про видатку пам'ятку давньої літератури — «Слово» Данила Заточника, яку високо оцінили фахівці. Керівник дуже хотів залишити молодого здібного науковця на кафедрі, але Я.Є. Боровського тягнуло до іншого. З дитинства він захоплювався археологією, у студентські та аспірантські роки неодноразово відвідував розкопки, мав чимало знайомих серед археологів. У цей же рік П.П. Толочко створював Київську постійно діючу археологічну експедицію, що згодом перетворилася на відділ археології Києва Інституту археології НАН України.

Ярослав Євгенович став однією з найяскравіших постатей новоствореного колективу. Він не боявся і не цурався будь-якої чорної роботи. Кандидат наук, якщо було треба, бігав разом з першокурсниками з ношами на розкопках палацу на Старокіївській горі та славновісних зрубів на Подолі. З 1973 р. він декілька десятиліть очолював Ярославський загін експедиції, що досліджував територію «міста Ярослава», брав участь у розкопках інших історичних районів міста. Він розкопав численні житлові та ремісничі комплекси, ділянки садиб, вулиць, оборонних споруд могильників («місто Володимира» та «місто Ярослава», Копирев кінець, гора Шекавиця, Дитинка тощо). Серед найцікавіших об'єктів, розкритих вченим, — язичницьке капище Х ст., ротонда кінця XII—XIII ст., Георгіївський собор Ярослава Мудрого. Саме він точно локалізував і виявив шурфуванням собор Св. Федора 1128 р., збудований Мстиславом Володимировичем. Усі розкопки Я.Є. Боровського, де він брав участь за більш ніж 30 років роботи в Інституті, важко перелічити. Переважна більшість знахідок передана дослідником до Музею історії міста Києва, у формування археологічних фондів та експозиції розділів стародавнього Києва. Недарма

його вже давно було зараховано в ряди почесних членів цього музею.

Основним об'єктом наукового зацікавлення дослідника було давньоруське язичництво. Саме йому присвячені основні праці Я.Є. Боровського, які добре відомі далеко за межами України, — «Мифологический мир древних киевлян» (1982) та «Світогляд давніх киян» (1992). До них звертаються численні фахівці та аматори, які займаються цією надзвичайно складною і в той же час захоплюючою темою. Праці базувалися на ґрунтовному вивченні широкого комплексу різних історичних джерел (письмових, археологічних, етнографічних тощо). Його перша монографія (1981) була також актуальною і викликала значний інтерес з боку науковців та широкого читачького загалу. Вона висвітлювала актуальну проблему історіографії виникнення Києва. Я.Є. Боровський був співавтором таких фундаментальних праць, як тритомна «Історія Києва», тритомна «Давня історія України», багатотомна «Історія української культури», монографії «Новое в археологии Киева», а також багатьох інших наукових праць. Адже дослідник завжди оперативно вводив до наукового обігу свої численні цікаві археологіч-

ні матеріали. Число його наукових праць уже сягнуло двох сотень, а ще деякі знаходяться у друці. Вчений був не тільки плідним автором, але й умілим організатором видань. Позаяк він був, починаючи з відомої «Київської старовини» 1972 р., неодмінним відповідальним секретарем усіх наукових видань з історії та археології Києва і більшості наукових збірок з давньоруської тематики. Він виступав справжньою рушійною силою цих видань.

За великий внесок у створення циклу робіт з історії та археології стародавнього Києва Я.Є. Боровському в 1983 р. було присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки.

Я.Є. Боровський був талановитим вченим та водночас скромною, працюютою і напо-

чуд доброзичливою людиною. Він користувався не тільки високим науковим авторитетом серед колег у відділі, Інституті, різних наукових центрах України, Москви, Санкт-Петербурга тощо, але й широю повагою та любов'ю всіх, з ким працював або кому пощастило з ним спілкуватися протягом тривалого (але, на жаль, так передчасно перерваного) плідного життя вченого.

Пам'ять про цю світлу, добру, інтелігентну людину назавжди залишиться серед нас — його колег, товаришів, друзів. Навічно залишаться його відкриття та наукові здобутки, якими ми користуємося і якими будуть неодмінно користуватися наші нащадки.

Одержано 23.11.2003

Г.Ю. ІВАКІН